

Irina Kosareva – is secretaresse bij Stichting Migratierecht Nederland.

Niets zo permanent als het tijdelijke

Ik kom uit Omsk, een stad met een geschiedenis van ballingen. Mijn grootmoeder werd naar Siberië verbannen als dochter van een koelak (herenboer). Ik ben afgestudeerd aan de universiteit die vernoemd is naar een beroemdheid die in mijn stad gevangen heeft gezeten: Dostojevski. Mijn universiteitsjaren leerden me over gerechtigheid, maar de realiteit als jurist in Rusland toonde me dat het recht van de sterkste prevaleert.

De geschiedenis herhaalt zich: er zitten weer politieke ballingen in Omsk. De Russische samenleving zit vast in een historische cyclus, onveranderlijk door inertie, precies zoals de Britse historicus Arnold Toynbee beschreef.

Het geboorteland is niet de definitieve keuze: er liggen vele paden open. Ik koos Nederland, aangetrokken door de calvinistische bescheidenheid en de stoïcijnse veerkracht van de mensen. Wat begon als een tijdelijk avontuur, voelt na tien jaar nog steeds zo, al is de hoop op verbetering in Rusland vervlogen. De invasie in Oekraïne onderstreepte dat langzame proces: een climax van wetteloosheid, vergelijkbaar met een kikker die langzaam wordt gekookt zonder het zelf te beseffen.

Overweldigd door schuldgevoelens over de daden van mijn land, werkte ik veel als vrijwilliger om Oekraïense vluchtelingen te helpen. Tegelijkertijd stond ik voor persoonlijke bureaucratische uitdagingen: mijn Russische paspoort en Nederlandse verblijfsvergunning liepen af, en met de sluiting van de Russische ambassade gedurende eerste maanden na het begin van de oorlog liep ik het risico om zonder enig identiteitsbewijs achter te blijven. De constante nieuwsberichten over ‘die Russen’ en nieuwe maatregelen maakten me onzeker en angstig. Ik vreesde deportatie, terwijl ik in tien jaar een leven met huis, gezin en hond had opgebouwd. Wie zou er voor hen zorgen als ik weg moest? Deze irrationele gedachten werden gevoed door de angst en chaos na het begin van de oorlog.

Snel ontdekte ik dat de status van langdurig ingezetene in de EU mij bepaalde bescherming bood, zelfs zonder geldige documenten.

Gelukkig had ik mijn verblijfsvergunning vijf jaar geleden goed laten aanpassen. Voor het eerst haalde ik opgelucht adem en verzekerde ik mijn hond dat de IND niet genoodzaakt zou zijn om haar uitlaatbeurten over te nemen.

Ik haalde opgelucht adem en verzekerde mijn hond dat de IND niet genoodzaakt zou zijn om haar uitlaatbeurten over te nemen.

Daarna ontdekte ik dat ik het probleem met mijn paspoort kon oplossen door een Vreemdelingenpaspoort te verkrijgen, waardoor een land een identiteitsbewijs namens een ander kan uitgeven als bewezen is dat het eigen land dit niet kan verstrekken. Met de gesloten ambassade als bewijs, accepteerde de gemeente mijn verzoek en begon het proces om een alternatief identiteitsbewijs te verkrijgen. Ik diende bij de gemeente een formulier in dat ik van de IND-website had gehaald. De gemeentemedewerkers reageerden aanvankelijk met zichtbare verbazing en ongeloof. Na het wisselen van onderlinge blikken, organiseerden zij ter plekke een klein beraad. Na uitvoerig het internet geraadpleegd te hebben, kwamen zij tot de conclusie dat zij inderdaad de verklaring konden accepteren en doorsturen naar de IND. Een vervolgspraak werd een week later ingepland, waarvoor ik verzocht werd foto's mee te nemen.

Tot mijn opluchting ontving ik diezelfde avond een telefoontje van de Russische ambassade. Ze begonnen met het gedeeltelijk hervatten van hun diensten, waaronder het uitgeven van essentiële documenten zoals paspoorten, maar benadrukten wel dat ik contant geld moest meebrengen voor de betaling, aangezien hun bankrekeningen geblokkeerd waren.

Uiteindelijk kreeg ik mijn Russische paspoort, maar tegelijkertijd vroeg ik het Nederlandse staatsburgerschap aan. Nu ben ik een Nederlander geworden, en daarmee is mijn tijdelijke reis tot een einde gekomen: ik ben eindelijk thuis. Niets zo permanent als het tijdelijke.

Dit jaar worden de columns geschreven door mensen wier verblijfsrecht of dat van hun familie ooit door het migratierecht is bepaald.